

Bilak, B.:

KÖNYVKIÁLLÍTÁSOK VAKOK SZÁMÁRA

A Szovjetunióban évről-évre nő a Braille-írással készült művek kiadása, fejlődik a vakok könyvtári hálózata.

A Vakok Köztársasági Központi Könyvtára /Moszkva/ jól berendezett olvasóteremmel és olvasófülkékkel rendelkezik. A felolvasói munkát külön erre a célra kiképzett munkatársak végzik. Az olvasóterem minden anyaga /kartotékok, ajánló bibliográfiák, hirdetések stb./ Braille-írással készül. Az irodalom propagálására a könyvtárak könyvkiállításokat rendeznek. Könyvtárunkban a könyvkiállításokat néhány sajátosság jellemzi, ami főleg abból adódik, hogy a világtalan olvasók a kezükkel "nézik" a könyveket. Aszerint, hogy az adott témához mennyi irodalom áll rendelkezésre, a kiállítás céljára csak Braille-írással, vagy csak közönséges betűvel nyomtatott könyveket választunk ki. Gyakran azonban kiállítunk mindkét írással készült könyveket /kombinált kiállítások/.

A vak olvasók számára a kiállításokról külön forgatókönyvet készítünk Braille-írással. Ezenkívül ajánló könyvjegyzéket szerkesztünk. Minden közönséges betűvel nyomott könyvhöz cédulát mellékelünk, melyen a címleírás Braille-írással szerepel. Mindez lehetővé teszi, hogy olvasóink önállóan, a könyvtáros segítségére nélkül "nézzék végig" a kiállítást.

Ha a kiválasztott témához van elég Braille-írással készült irodalmunk, akkor csak ilyen könyvekből állítjuk össze a kiállítást. Ilyen volt pl. a "Puskin és Glinka" kiállítás. A "Mit olvassunk Puskinról és Glinkáról" könyvjegyzék szintén Braille-írással készült. Az olvasók különösen szívesen tanulmányozták ezt a kiállítást s néhány nap alatt több mint 90 könyvet kölcsönöztek ki.

Mivel azonban nem minden témához lehet Braille-írással készült könyveket

találni, gyakran kénytelenek vagyunk a kiállításon rendes betűkkel nyomtatott könyveket is elhelyezni. Ilyenek voltak a Dosztojevszkijről, Korolenkoról, Egyiptomról és Dániáról rendezett kiállítások. Ezekhez a kiállításokhoz az ajánló bibliográfiákat és a tárlókban kiállított könyvek leírását Braille-írással készítjük. Mivel a kiállításokon csak felületesen ismerkedhetnek meg a vak olvasók, a könyvekkel, ezért minden esetben külön könyvismertetést is tartottunk.

Hangsúlyoznunk kell, hogy minden kiállításunkat nagy érdeklődéssel fogadják olvasóink.

Példaként foglalkozunk részletesebben azzal az olvasótermünkben felállított nagy, szemléltető könyv- és folyóirat kiállítással, mely a Szovjetunió Kommunista Pártja XX. Kongresszusával foglalkozott. Ez a kiállítás - könyvanyagának összetételét tekintve - kombinált kiállítás volt. Tekintélyes, jegyzetomb formájában készült bibliográfiai anyagot mutattunk be. Egy év alatt a kiállítás anyagából 54 Braille-írással és 424 normál nyomtatott könyvet kölcsönöztünk ki.

A kiállítás anyagának kiegészítéseképpen Braille-írással ajánló bibliográfiákat állítottunk össze a következő témákról: "A Kommunista Párt - a kommunizmust építő szovjet társadalom vezető ereje", "A szovjet népgazdaság további fellendítéséért".

Nagy segítségére voltak az olvasóknak a plasztikus diagrammok, melyek a szovjet ipar legfontosabb ágainak - nyersvas- és acéltermelés, szén-, nyersolajtermelés, villamosenergia termelés - eredményeit dokumentálták. A diagrammok minden felirata Braille-írással volt.

A kiállítás megismerésekor komoly észrevételeket tettek az olvasók: "A jegyzetomb formájában készült könyvjegyzékek nem nagyon alkalmasak, mert ezeknek a lapozásához nincs elegendő hely. A lapok visszahajlanak a kézre, ezért csak fél kézzel lehet olvasni, mert a másikkal a lapokat kell tartani. Az ilyesmit kényelmesebb asztalon forgatni." Ebből megtudtuk, hogy a jegyzetomb formájú bibliográfia nem alkalmazható könyvkiállításon.

Mivel "Az SzKP XX. Kongresszusa" kiállítás kombinált kiállítás volt, a könyvtárosok könyvismertetéseket tartottak a kiállított irodalomról, s az olvasók érdeklődésére elbeszélgettek a kiállítás egyes részeivel kapcsolatos könyvekről.

Eredeti cím: Knizsnue vusztavki dlja szlapuh.

Megjelent: Bibliotekar', 1957. 12.sz. 50-51.l.

OSzK ford.sz.: 1897.